

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PRÁVNICKÁ FAKULTA
PSČ 116 40 PRAHA 1, Nám. CURIEOVÝCH 7
KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK OPONENTA

Téma práce : Přípustnost postupů získávání pravdy při výslechu obviněného

Autor : Mgr. Jan Struhal

Konzultant : Prof. JUDr. Jan Musil, CSc.

Oponent : Doc. JUDr. Jiří Herczeg, Ph.D.

Předkládaná rigorózní práce se zabývá problematikou přípustnosti postupů získávání pravdy při výslechu obviněného. Jde o aktuální téma, kdy zejména v souvislosti s bojem proti terorismu se stále znovu vynořuje otázka, do jaké míry je v boji s těmito jevy nutno ze strany státní moci dodržovat pravidla, která si státní moc sama stanovila. Jde o použitelnost důkazů získaných nátlakem či přímo mučením ze strany represivních složek. Sřet abstraktních idejí s praktickou zkušeností jejich dopadu v realitě podrobuje tyto ideje vždy novým zkouškám a s různou mírou naléhavosti se objevují i heretické otázky, zda aspoň některé ideje právního státu nemají být podrobeny revizi.

Shora uvedenému vymezení tématických oblastí odpovídá základní členění práce. Právní, kriminalistické a psychologické pojetí výslechu je uvedeno v kapitole 1, problematika lživé výpovědi v kapitole 2, taktické postupy překonávání lživé výpovědi v kapitole 3. Konkrétní výslechové situace pak v kapitole 4. Druhá část práce je věnována právním následkům lživé výpovědi a psychologickým metodám výslechu.

Fyziodetekčnímu vyšetření je pak věnována kap. 3 druhé části. Autor se (str.101) přiklání k možnosti využití záznamu o fyziodetekčního vyšetření jako listinného důkazu. Při ústní obhajobě by autor měl tuto argumentaci blíže vysvětlit a zejména se vyrovnat s rozhodnutím č. 8/1993 Sb., které zcela jasně konstatuje, že výsledky vyšetření na detektoru lži nelze v řízení před soudem použít jako důkaz. Dále by se autor měl vyjádřit k tomu, zda není obcházením zákona, pokud součástí posudku znalce, který posuzuje obecnou a speciální věrohodnost svědka je výsledek fyziodetekčního vyšetření.

Autor uvádí i pojem tzv. „torture light“, tedy metody, jejichž cílem je rovněž dosažení pravdivé výpovědi, ale jejichž použití není slučitelné s principy právního státu. Jde o otázku nepoužitelnost (procesní neúčinnosti) důkazů v trestním řízení.

Výslech obviněného je jedním z důkazních prostředků podle trestního řádu. Obviněný má právo odepřít výpověď; tohoto práva nesmí být žádným způsobem zbaven. K výpovědi nebo k doznání nesmí být obviněný žádným způsobem donucován. Při výslechu je nutno šetřit jeho osobnost (čl.40 odst.4 Listiny, § 33 odst.1, 92 odst.1, 164 odst.3 tr.řádu).

Na rozdíl od úpravy německé český trestní řád výslovně nestanoví nepřijatelné vyšetřovací metody. Je proto třeba vyjít z obecných ustanovení o výslechu obviněného a sporé judikatury. Donucením bude jakákoli forma nezákonného nátlaku, ať již ve formě přímého fyzického násilí, pohrůžky násilí, pohrůžky jiné těžké újmy či psychického nátlaku. Obviněný nesmí být k doznání donucován žádným způsobem, tedy ani neustálým opakováním jeho výslechu. Ani zajišťovacích institutů, zejména vazby, nelze zneužívat k tomu, aby byl obviněný přinucován k výpovědi. I využití abstinenčního syndromu či únavy je nutno hodnotit jako nezákonné donucení.

Důkaz získaný nezákonným donucením nebo hrozbou takového donucení je absolutně neúčinný a dle § 89 odst.3 tr.řádu nesmí být v trestním řízení použit s výjimkou případu, kdy se použije jako důkaz proti osobě, která takového donucení nebo hrozby donucení použila. V této souvislosti se klade jedna základní otázka : **„Je možné uplatnit nedostatek protiprávnosti (krajní nouze) u jednání policisty, spočívající v nezákonném donucení při získávání informací v trestním řízení, tedy za použití mučení nebo jiného nelidského zacházení ? Například pohrůžka mučení podezřelému pro záchranu rukojmí ?**

Lze konstatovat, že předložená práce je zdařilým zpracováním zvoleného tématu. Výklad je vhodně rozčleněn, autor poctivě pracuje s poznámkovým aparátem i judikaturou. Autor ve své práci využil přiměřené množství dostupných literárních pramenů a osvědčil svoji schopnost jejich využití pro vlastní autorský text. Práce je napsána velmi dobrou češtinou a lze ocenit, že autor dokáže reagovat na praktické aplikační problémy a navrhnout řešení.

Po obsahové i formální stránce autor splnil všechny nároky kladené na rigorózní práci a předložená práce je plně způsobilá k obhajobě. Doporučuji proto kandidátovi po obhajobě udělit příslušný akademický titul.

Při ústní obhajobě by se autor měl zaměřit na otázku

- *procesní důsledky vynucené výpovědi, zejména ve světle Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 30.6.2008, ve věci Gäfgen proti Německu.*

V Praze dne 29.9.2010

JUDr. Jiří Herczeg, Ph.D.
oponent